

מדינת ישראל
הכנסת

ס. ב.

פרוטוקול מס' 5/ב

מישיבת ועדת החינוך והתרבות שהתקיימה
ביום ג', ט' בכסלו תשי"ז - 13.11.56
בסעה 11.20

נוכחים:

חברי הוועדה:

- ס. פרסיץ - היו"ר
- א. אבריאלי
- ר. הקטין
- ב. צ. הראל
- פ. זואריץ'
- ח. מגורי-כהן
- ד. נצר
- א. תלמי

מוזמנים:

- י. סריד - המסנה למנהל הכללי במסרד החינוך והתרבות.
- ר. סטנר - היועצת המספטית במסרד החינוך והתרבות.

סדר-היום:

- א. סאלות.
- ב. תשובת נציג מסרד החינוך והתרבות לזיכוח על סקירת המנהל הכללי לקראת תחילת הלימודים תשי"ז.

=====

היו"ר ס. פרסיץ: פותחת את הישיבה.

אמנם הסעיף הראשון בסדר-היום של הוועדה הוא הזיכוח על הרצאת סר החינוך והתרבות על החינוך הטרומ-מקצועי. אולם רק אמט נודע לי, כי הסר לא יוכל להסתתף בישיבת הוועדה ויהיה עלינו לדחות דיון זה לטבוע הבא. הייתי רק מבקשת מנציגי המסרד במקרה מדבר כזה עתיד לקרות - להודיע לי על כך בעוד מועד.

י. סריד:

ברגע שנתקבלה ההזמנה התקשרתי עם הסר והתברר שטר מוכרח להיות בפתיחת הסכניון בחיפה. על-כן מיד התקשרנו עם סר צידון והודענו לו על כך.

13.11.1956

טאלות.

חיוור ט. פרסיץ:

הייתי חפצה לטאול מספר טאלות הקטורות
בטעת חירום. (1) האם ידוע למטרד
החינוך והתרבות שלמרות שהכרזתם בוועדה טביטול לימודים או סגירת
מוסדות יכולה להעשות רק בפקודת ראש הגאא, בוטלו הלימודים ברוב
הגנים על-ידי העירייה, על-ידי מפקחות ועל-ידי אנשים בלתי מוסמכים,
ובכמה מהמקומות הם סגורים עד הנה למרות הסבל שהדבר גורם בראש
ובראטונה לילדים?

(2) האם ידוע למטרד החינוך והתרבות

שבמקומות שהיתה קיימת תזונה סדירה בטנה שעברה, הטנה עד ל-1.11
לא נפתחו המטבחיים ותילדים במקומות רבים ובמעבדות נטארו עד עתה
בלי אוכל, או השילו דבר זה על הארגונים שלא היו יכולים לטאת
בהרעבת הילדים? אנו נכנסים עתה לתקופה קטה ואם כולנו לא נעכד
קו פעולה, קטה יהיה להסדיר את הדברים. לכן הייתי רוצה לדעת מה
עושה מטרד החינוך והתרבות בענינים אלה?

בעניני הבטחון שמענו כאן דברים ברורים.

הטר אמר, כי אין הוא יכול להבטיח שבכל בתי-הספר ייבנו מקלטים
מחוסר תקציב. אבל האם זוהי צריכה להיות הגישה הציבורית ולא
צריך לעשות דבר מבחינה ציבורית? אינני יודעת מה ערכם של המקלטים
התת-קרקעיים או הטוחות. אולם מדוע לא נתנו דעתם חכרי-הכנסת מה
אפשר לעשות בענינים אלה ובמה נדרשת עזרתנו? כדי להבטיח עד כמה
שאפשר את שלום ילדינו.

נוסף לכך, אנו יודעים

טבימות
הגטמים אלפי ילדי מעבדות אינם יכולים לבקר בבתי-הספר מחוסר בגד
ונעל. הוטטה עזרה על-ידי ארגונים מתנדבים. אולם עתה עומדים כל
הארגונים בטולי יכולת לעשות משהו מפני שבאוקטובר אסתקד לא
הוצא אף רטיון אחד לבגדים מטומטים. דבר כזה לא יתכן, ובעיקר,
עתה כאשר אנשים אגרו קצת חומרי מזון וצריך לקנות זוג נעלים
לילד והם אינם יכולים לקנות. גם בענין זה יש לעשות משהו.

אשר למורים המגוייטים ואשר יהיו עוד

מגוייטים, כלומר, הפרוצס שנכנסנו לתוכו לא יעבור בעוד יום ועלינו
לראות כיצד נסדר את הענינים בבתי-הספר כדי שהילדים יטבלו פחות.

ר. הקטין:

לפני טבת קרה לנו אסון נוסף וטפו אנטי
צבא במטוס וביניהם קצין גבוה
וכאדם הקטורלאחד מהם עקבתי מאד אחרי החזרת הגופות. הודיעו ברדיו
על החזרת גופתו של אלוף מטנה אטף טמחוני. נפגעתי מהודעה זו כאם
וכאזרח ויש לטיט לב לנוסח ההודעות האלה במיוחד בתקופת מלחמה.
למחרתבבוקר כאשר הלכתי לנסוע נגטה אלי חכרה אחת אשר לה 3 בנים
בצבא ואחד מהם טייט. ראיתי שהיא נבוכה ולבטוף טאלה: למי אפשר
לפנות, או אולי טמעת את את ההודעה על החזרת הגופות; יש לי
בן טייט ויכול להיות שהוא בין אלה, האם אין הוא בני, האם אין הוא
יקר לי. יש להפנות את תטומת לבו של הקול יטראלא לענין זה, כי אלה
הם דברים רגיטים מאד.

חיוור ט. פרסיץ:

ברטותכט, אכתוב על כך למטרד הבטחון.

י. טריד:

אשר לסגירת מוסדות בטעת חירום - לי
ידוע על מקרה אחד בתל-אביב. היה זה
ביום ג' בבוקר כאשר סגרו חלק מכיתות א-ג ומספר גני-ילדים, אבל לא
בכל העיר. בתל-אביב זה נמשך יום אחד ולמחרת ניתנה הוראה להחזיר
את הילדים לבתי-הספר. כן ידוע לי על מקרה אחד בבאר-טבע שמפקד הגאא

13.11.1956

ת ש ו ב ו ת.

י. סריד:

במקום אמר לסגור את בתי-הספר וסגרו אותם - אינני יודע/הכרזת
 היתה לכל בתי-הספר או רק לחלק מהם - ליום אחד ולמחרת קיימו
 טט לימודים כרגיל. אותה טעה התקשרנו עם מפקד הגאא ארצי ואמרנו
 לו שכל עוד אפטר לקיים קטר אתנו אין למסור את הדברים למפקח
 המחוז, אלא יקיימו קטר אתנו. יכול להיות שיהיו מצבים כאלה
 שאי-אפטר יהיה לקיים את הקטר אתנו והאיש במקום יצטרך להחליט.
 דבר זה הובטח לנו. עתה אנו עומדים לזמן את כל מפקחי
 המחוזות. טלחנו להט רשימה של טאלות טאנו מבקשים ט לרכז בקטר
 לכך את הזומר, כי אנו רוצים לדעת מה מתרחש בימים אלה על כל
 מה שהיה, כיצד התנהלה העבודה, איזה תקלות ארעו במסך הזמן;
 ומדברים אלה ללמוד מה יט לעשות לקראת טעת חירום טאנו כבר נתונים
 בה והיכולה להחמיר עוד יותר. לאחר יטיבה זו טבה ייסר הדין-
 וחטבון הזה, אני מניח טכיום ג' הבא נוכל למסור לכם דברים
 ברורים יותר.

תיואר ט. פרסיץ:

לאחר טפנו אלי, צלצלתי לרמת-גן ודיברתי
 עם דוקטור רימלט שהוא סגן ראט העיר
 וטאלתיו מדוע סגורים הגנים. הוא ענה לי, כי לא ניתנה הוראה
 לסגור את הגנים, אבל האם הם יכולים להחזיק את הילדים בצריפים
 ואם חס וחלילה תיטול פצצה והצריף יתלקח, מה יהיה אז? אנו נעטה
 זאת גם אם מטרד החינוך והתרבות יתן הוראות אחרות. כך סגרו
 ברחובות מעון ילדים גם לאחר שהרשו לילדים לחזור, וזאת עטתה העירייה.
 אותו הדבר היה ברמת-הטרוך ובגדרה.

י. טריד:

בטבוע הבא אוכל למסור לכם ידיעות
 מפורטות יותר בקטר לכך. אין לי כל
 ספק טאט היו יכולים לקיים לימודים בתל-אביב, בירושלים ובחיפה,
 היתה זה מטוט שלא היו הפצצות. אמנט היתה איזו שהיא תקלה, אבל
 אחר-כך תיקנו את הדברים. אולט התרטמותי אני היא טאט תהיינה
 הפצצות לא יקיימו לימודים. אנו אמנט איננו אומרים זאת ולמטרד
 אין עמדה טסוגרים את בתי-הספר. אבל לפי התרטמותי אני, כך
 יהיו פני הדברים, ובעיקר, לאור הנטיון שהיה לנו בימי מלחמת
 הטחרור טברגע טתהיינה הפצצות הילדים הקטנים לא יוכלו להגיע לבתי-
 הספר, כי הסכנה היא בדרך לבית-הספר ואמהות רבות לא יטלחו את
 ילדיהן לגן או לבית-הספר. אני זוכר טבימי מלחמת הטחרור ארגנו
 מלווים מיוחדים המביאים את הילדים לבית-הספר ואחר-כך לוקחים
 אותם מטט. אולט ברגע זה מתקיימים הלימודים בתי-הספר ובגנים
 כתיקונם.

במקומות טטט גוייסו מורים אין אף בית-
 ספר אחד טנטגר בגלל סיבה זו. יטנט מקומות טטט קוצצו מטטר הטעות,
 כי לא היתה כל אפטרות של סידור אחר. אבל לא נסגר אף מוסד אחד,
 אף בגני-הילדים מתנהלת העבודה כסידרה מפני טגננות כמעט ולא גוייסו.
 לפני כחצי טנה עטינו עבודה גדולה מאד וטידרנו סידורים טונים בקטר
 לריתוק המורים לבתי-הספר ואילו מורים יט לגייס. אולט ברגע שפרצה
 המלחמה בוטלו כל ההסדרים לגבי כל המפעלים ולא מתוך טיכוסים, אלא
 מתוך ידיעה ברורה שלא להתחטב בכך. ניתנה לנו הוראה טכעבור
 טבוע יטיט אפטר יהיה לפנות לוועדות ערעורים טיט לנו יצוג בהן.

אטר לבעיית ההזנה - אינני יודע את
 הפרטים ואת הגורמים מדוע לא נפתחו מטבחים במקומות אחדים.
 יתכן וכדאי היה לטמוע את הגברת בבלי בקטר למצב הענינים בטטח זה.

13.11.1956

תשובת נציג המטרד לזיכרון
על סקירת המנהל הכללי על
תחילת שנת הלימודים תשי"ז.

י. סריד:

אתמול אחר-תצהרים קיבלנו אישור לאפשר במטח שבוע ימים אוכל לכל התלמידים בני החיילים המגויסים על הטבוננו. אנו מעריכים שבוע ימים זה יעלה בסכום של 20,000 ל"א וסכום זה הועמד לעת עתה לרשותנו. ברור שהמטבחים הקיימים יכולים לקלוט עוד ילדים ללא כל הטקעה נוספת. ההוצאה היא רק לצרכי אוכל וזה איננו עולה כל-כך ביוקר. אנו עתה מפעילים סידור זה שהוא לפי טעה רק לשבוע ימים.

אשר לענין הבגדים המסוממים - אין

לי מה להטיב. אנו איננו מטפלים בענין זה, אלא מטרד מסחר ותעטיה.

אשר לבנין המקלטים - לפי הידיעות

המגיעות אלינו מתחילות רטויות מקומיות מטוימות להסלים את החסר. לעת עתה החלו בהפירת טוחות ולענין זה גויסו תלמידי הסביעות של בתי-הספר התיכוניים. איננו יודעים בדיוק היכן, אבל רטויות מקומיות עירוניות מטודלות לחפור טוחות ליד מוסדות ציבוריים ובלי כל ספק יחפרו גם ליד בתי-הספר. הטוחה אמנם יכולה להתמלא גם, אם כי אפשר לכסותה. אולם אם המצב יחמיר לא יקיימו לימודים ובאותם בתי-הספר שטם אין מקלטים ויעברו התלמידים לבתי-ספר אחרים בהם יש מקלטים וילמדו במטמרות. בגני-הילדים שאין בהם כל סידור - ההנחה הראשונה שטם לא יתקיימו לימודים.

ב. תשרית המנהל למנהל הכללי נמשך דוחיגוך דנותרבות לזיכרון על
סקירת המנהל הכללי על תחילת שנת הלימודים תשי"ז:

י. סריד:

חברת הכנסת תלמי טאלה בקטר לקביעות

המורים הבלתי מוסמכים, ובעיקר, נסבו

טאלותיה על המורים הבלתי מוסמכים הערביים שפוטרו והוחזרו. בעיה

זו של קביעות המורים הבלתי מוסמכים עומדת על סדר-יומנו ויש

לנו זיכוח גדול מאד עם מרכז המורים. עד עתה היתה עמדת מטרד החינוך

והתרבות טמורה בלתי מוסמך אינו יכול לקבל קביעות אם איננו רוצים

להנציח את המצב הקיים של מורים בלתי מוסמכים, אין לתת למורה כזה

קביעות. אנו אומרים טקביעות של מורים בלתי מוסמכים נזקפת להם

ברגע טמורה בלתי מוסמך הופך להיות מורה מוסמך, כי ישנם מורים

העובדים מטטר טנים ונזיתנת להם היכולת ללמוד ולהבחן. כן אמרנו

דבר נוטף: אם מורה מטויים ניגט לבחינות ונבחן במטטר מקצועות

ויטנו מקצוע אחד העומד לו למכטול, אנו מוכנים לדון בכל מקרה

ומקרה ולטחרר את המורה מאותו מקצוע ולתת לו טמיכות. על-ידי

זה טאנו נותנים לו טמיכות הוא מקבל קביעות, וזאת אם הוא עבד

כבר מטטר טנים. הטבוע תהיה לנו יטיבה נוספת של הנהלת המטרד

והמזכירות הפדגוגית כדי לדון בהצעות שהוגטו לנו על-ידי מרכז המורים

באיזו דרך לתת קביעות למורים בלתי מוסמכים. יתכן ותמצא דרך

לפתרון הבעיה הזו.

אשר למורים הערביים - טט רוכט המכריע

של המורים הם בלתי מוסמכים וטורת טט פטוט כורות ועט-ארצות

מוחלטת. היתה תקופה שלה היתה לנו ברירה אלא לקבל מורים כאלה.

עתה פתחנו טמינר של קבע למורות ערביות ביפו. נוטף לכך יש עתה

מטטר של תלמידים כוגרי בתי-ספר תיכוניים טהט מועמדים להוראה.

על-כל-פניט הט בעלי הטכלה והט הרבה יותר טובים מהמורים הבלתי

מוסמכים טיטנם אצלנו ואנו יכולים טנה-טנה להכניסם להוראה. אנו

מוכרחים לטחרר את החינוך הערבי מעומט זה של המורים הבלתי מוסמכים

טמקומם איננו בבתי-הספר ואנו נוטאים עומט זה על גבינו. אנו עוטים

זאת כל עוד אין לנו ברירה. אבל אנו נזהרים מלתת להם קביעות.

13.11.1956

תוכת נציג המשרד לזכויות
על סקירת המנהל הכללי על
תחילת שנת הלימודים תשי"ז.

י. שריד:

אין יתרונות טוציאליים למורה מוסמך
על פני מורה בלתי מוסמך. מורה בלתי קבוע מקבל אותה מסכורת כמו
מורה קבוע. למורה בלתי קבוע ישנן אותן הזכויות כמו למורה קבוע
לגבי גודל המסכורת, פיצויים, פנסיה ותופס - בכל אין הכדל.
אפילו לפטר אי-אפשר מורה בלתי קבוע, אלא על יסוד דין-וחשבון של
שני מפקחי מחוזות, ובכדי לפטר מורה קבוע יש צורך לקבל את הסכמת
מרכז המורים. אם מורה בלתי קבוע יקבל קביעות, הוא לא יקבל תוספת
מסכורת, אלא אותה תוספת שקיימת בין דרגת המסכורת של מורה מוסמך
לבין זו של מורה בלתי מוסמך.

חברת-הכנסת תלמי ביקשה להמציא את לוח
הוועדות לוועדת החינוך והתרבות של הכנסת. למעשה מינה טר החינוך
והתרבות שתי ועדות: הוועדה לחינוך תיכון והוועדה למוסדות ההשכלה
הגבוהה. פרט לאוניברסיטה, הטכניון ומכון ויצמן. חברי הוועדה
למוסדות ההשכלה הגבוהה הם: היושב-ראש - נגיד בנק ישראל, מר
ד. הורוביץ, הטר פרץ נפתלי, הטר י. בורג, הטר פ. רוזן, פרופסור
מזר, רב אלוף דורי ודוקטור אבידור. חברי הוועדה לבחינת החינוך
התיכון הם: היושב-ראש - שופט בית-הדין המחוזי בתל-אביב,
דוקטור צלטנר, ט. ז. אברמוב, שבת עדן, דוקטור א. אורבך,
ט. גנוטר, ט. זק, רב סרן מנור, דוקטור פרבר מהאוניברסיטה
ופרופסור סמבורסקי.

כן ישנה ועדה גדולה שצריכה להציע הצעות
לטר החינוך והתרבות בטאלת הגברת התודעה היהודית-ישראלית. אוכל
להביא לכם מספר שמות של חברי הוועדה.

הוועדה לבדיקת תכנית הלימודים - בענין
זה קיבלתי חומר מהמזכירות הפדגוגית וכו הם כותבים: אתכנית הלימודים
החדשה פורסמה כתכנית נסיון לשנתיים. שנת תשט"ז היתה בעין שנת
נסיון שניה לתכנית לכיתות א-ד ושנת נסיון ראשונה לתכנית לכיתות
ה-ח.

בסוף שנת הלימודים תשט"ז הוקמו על-ידי
המזכירות הפדגוגית 3 ועדות לבדיקת תכנית הלימודים לאור הנסיון של
השנתיים. הוועדות הן: לכיתות א-ג בראשותו של מר גבריאל, לכיתות
ד-ז בראשותו של מר ניב ולכיתות ז-ח בראשותו של מר ארנון. כמו-כן
הוקמה ועדה מרכזית שבה משתתפים האה: ארנון, נ. גבריאל, י.
גולדטמיט, י. ניב, א. סימון, עדיאל, דוקטור אדר, ט. גולן,
ח. שפרוני, י. טבטאל. מרכז הוועדה הוא מר ארנון. ועדה מרכזית
זו עוברת תחילה על החומר ואחר-כך היא מגישה אותו למשרד.

לאור המסקנות של הוועדות הנאל - תציע
הוועדה המרכזית שינויים בתכנית הלימודים.

הוועדות עונות את עבודתן באמצעות
מפקחים ומורים שביקרו בכתי-הספר, עיברו טאלונים, ערכו פגישות
של מורים לכירור בעיות ביצוע התכנית.

עד כה התרכזו הוועדות בכיקורת התכניות
להיסטוריה, והעבודה כבר הסתיימה כאן, לתנאך ולגיאוגראפיה.

כעת עובדים על התכניות לספרות, חשבון
ומצועות ההכרעה.

13.11.1956

תשובת נציג המשרד לזוויכוח
על סקירת המנהל הכללי על
תחילת שנת הלימודים תשי"ז.

י. טריד:

אטר למורים המלמדים במקומות מרוחקים
ואין להם אפשרות של הסתלמות - בדרך כלל אנו מסתדלים להקים יחד
עם מרכז המורים מרכזי הסתלמות במקומות רבים בארץ. מרכזי ההסתלמות
אינם מרוכזים דווקא בירושלים, חיפה או תל-אביב, אלא במקומות
רבים. אמנם ישנם מקומות לטעם צריך להגיע המורה ואחר-כך אין הוא
יכול להגיע חזרה למקומו ועליו להסאר ללון במקום ההסתלמות ולמחרת
עליו לבטל יום לימודים. לכן אנו מסתדלים לקיים את ההסתלמויות
בחופט חנוכה, פסח והחופט הגדול. השנה קיימנו בחופט הגדול קורסים
מרוכזים של חודש ימים ובקורס אינטנסיבי כזה אפשר להשיג משהו ואליו
יבליט להגיע מורים מכל קצות הארץ. בטוח זה עושים את המכסימום
שאפשר לעשות בכדי לאפשר למורים להגיע למרכזי ההסתלמות.

חברת-הכנסת תלמי טאלה בדבר תלמידי

הסמינרים בני הקיבוצים המבקשים הלוואות - קיבלתי חומר מהמחלקה
שלנו להסתלמות מורים: אושרו הלוואות ל-174 תלמידים בכיתות
הסמינריות. בסך של 26,230 ל"י לשנה זו. מזה אישרנו
לבתי-המדרס שלהתנועות הקיבוציות הטובות: לסמינר הקיבוצים בתל-
אביב 13 הלוואות, לבית-המדרס למורים וגננות בארנים 10 הלוואות,
לבית-המדרס למורים וגננות בצופית 15 הלוואות, לבית-המדרס הדתי
למורים וגננות בגבעת וולג'סון 15 הלוואות; בסך-הכל 54 הלוואות
מתוך 174. ואללו בטאר המוסדות הממוצע הוא 8 תלמידים למוסד.
ההלוואות ניתנו רק למורים ולא לגננות, כיון שאנו מעדיפים את כיתות
המורים מפני שאין מחסור בגננות. המחסור ניכר בעיקר בקרב המורים.
כאשר מניתי את ההלוואות לתלמידי הסמינרים הקיבוציים הטובים, הרי
אלה אינם חברי הקיבוצים, אלא תלמידים בודדים הלומדים בסמינרים
אלה. כן מודיעים לי שהשנה פנו ממסך כיטופים לתת הלוואה לטתי חברות,
אטר האחת הלכה לכיתת מורים והאחרת - לכיתת גננות. אותה סביקטה
הלוואה והלכה לכיתת מורים - קיבלה והאחרת שהלכה לכיתת גננות -
לא קיבלה. בטעת הדייננים על מתן ההלוואות איננו מפלים בין תלמיד
חבר קיבוץ לבין תלמיד שאיננו חבר קיבוץ.

אטר לנטירה מבתי-הספר היסודיים ורציפות

הלימודים של תלמידים שהיו בטנה טעברה בכיתה ג' וכמה מהם הגיעו
לכיתה ד'. בקטר לנטירה הבטיח הטר לעשות מחקר ועתה הפעלנו זאת.
זוהי טאלה מטובכת כיצד עורכים חקירה של הנטירה. ישנו יחד עם
מוסד סולד ונציגי בית-הספר הגבוה לחינוך של האוניברסיטה והיה קטה
מאד להגדיר את המוטג הנטירה. האם כאן הכוונה למי שאינו מגיע כלל
לבית-הספר, או מי שמגיע לבית-הספר ועוזב, האם הנטירה היא בצבולות
14 - 5 טנה, ובכלל כיצד בודקים את הדבר? כי יש לפעמים ואומרים
טבטנה טעברה היו כך וכך תלמידים בבית-הספר והשנה יש פחות, יכול
להיות שהתלמידיים כלל לא נטרו, אלא הם נמצאים במקום אחר וטם לומדים.
הבעיות כאן מרובות מאד. המחקר ייעשה על-ידי מתגמים של בעלי מקצוע
והם ינטו אחר-כך לערוך חקירה בבתי-ספר טובים מטיפוסים טובים
ובמקומות טובים. אחר-כך הם יטפלו בדברים לאור עבודת הניסוי כדי
לראות מה תהיינה הבעיות שתעוררנה טכך. אנו ביקטנו שהם יביאו
לנו חומר ראשון בחודש טרץ כדי טבחודט אפריל יהיה בידינו משהו. הם
הבטיחו לנו לעשות כמיטב יכולתם.

אטר לענין כרטטת התלמידיים - אביא

בפניכם דיון עם הלטכה המרכזית לסטאטיסטיקה והמכון למיכון וישנה
ועדה היוטבת ומנטחת את הדברים באופן טופי ואז אמסור לכם מה אנו
מתכוונים לעשות בענין זה.

בקטר לרציפות הלימודים - ישנו בפני

חומר הטוואה בין התקנים בטנת תטטטז לבין שנת תטי"ז. התקן הוא
פונקציה של מטפרי התלמידיים והכיתות, כי אם אנו מאטרים לבית-ספר
טטויים מספר טעות הוראה, הרי זה על יסוד התקן. אנו צריכים לדעת

13.11.1956

בת נציג המטרה לרויכוה
על סקירת המנהל הכללי על
תחילת שנת הלימודים תשי"ז.

י. טריד:

מה מספר התלמידים בכתי-הספר. עתה יש לנו תקנים כמעט בכל בתי-
הספר. לקחנו את התקנים של שנת תשט"ז ואת התקנים של שנת
תשי"ז ועשינו את ההשוואה: בשנת תשט"ז היו בכיתה א' 36,000 תלמידים,
בשנת תשי"ז היו בכיתה ב' 42,449 תלמידים. ברור, כאשר באה עליה
היא נכנסת לכיתות הנמוכות. בשנת תשט"ז היו בכיתה ב' 41,000
תלמידים, בשנת תשי"ז היו בכיתה ג' 41,000 תלמידים (יש סיום
ב-250 תלמידים יותר); בשנת תשט"ז היו בכיתה ג' 43,000 תלמידים,
בשנת תשי"ז היו בכיתה ד' 43,000 תלמידים (יש כיום ב-100 תלמידים
יותר); בשנת תשט"ז היו בכיתה ד' 38,000 תלמידים, בשנת תשי"ז
יש בכיתה ה' 39,533; בשנת תשט"ז היו בכיתה ה' 31,830 תלמידים,
בשנת תשי"ז יש בכיתה ו' 31,093 תלמידים - יש כאן הפחתה קלה;
בשנת תשט"ז היו בכיתה ו' 26,346 תלמידים, בשנת תשי"ז 25,033
תלמידים; בשנת תשט"ז היו בכיתה ז' 20,725 תלמידים, בשנת תשי"ז
יש בכיתה ח' 19,296 תלמידים. מספרים אלה כוללים את כל התלמידים
בבתי-הספר הרשמיים: ממלכתיים-דתיים, ממלכתיים, כיתות נבדלות
וכיתות עצמאיות. אם אנו מסתכלים במספרים אלה, אנו רואים שישנה
רציפות מוחלטת, פרט לטתי הכיתות האחרונות שטם ישנה נטייה קלה
מאד. וזאת, בעיקר אם אנו מביאים בחשבון שבכיתות ז-ח לומדים
תלמידים בני 16-15 שנה, אזי הם כבר אינם יכולים להגיע
לכיתה ח' והם הראשונים שעוזבים את בית-הספר. בחודש שנת או שבט
נקבל את תוצאות המפקד ואז נטווה את המפקד של שנת תשט"ז לזה של שנת
תשי"ז.

כיצד מכתיירים את המורים לקיום קטרים
עם ההורים - עדיין אין מקצוע כזה. אולם השאלה עומדת בפנינו.
כאשר דיברנו על הארכת שנת הלימודים בסמינרים אמרנו שחלק מהזמן
נצטרך להקדיש ללמוד הסוציאולוגיה היהודית, יש להכיר יותר את
העדות השונות במידה שאנו יודעים ומכירים אותן. על-פי-רוב מורה
אסכנזי מלמד את המנטאליות של עולי בגדד שהוא יודע עליה מהספר.
היה טוב שמורה בעל שיעור קומה מבגדד ילמד מהי העדה הבגדדית. כן
אנו מתכוונים להגביר את הלימוד שנקרא ידיעת העם. אולם הדבר
היחידי שעלינו לתת בסמינרים על-מנת שידעו המורים כיצד לחנך את ילדי
העולים, פרט לידיעות, צריך להכשיר את המורה לאהבת ישראל וצריך
לו להיות טקט רב ושכל רב. הייתי באספה אחת כאשר מנהל בית-הספר
אמר שועד ההורים שלו אינו מספיק אינטליגנטי. ניסיתי להסביר לו
עד כמה דבר זה מחייב אותו. דברים אלה יש לתת בבית-הספר היסודי
דרך בית-הספר התיכון. על המורים להסתדר להיות כאחד מהם ויחד עם
זאת להדריך אותם. אלה הם הסממנים הדרושים. עתה הוצאנו את כל
תלמידי כיתה ב' ל הסמינרים ליטובי עולים כדי שיחליפו את המורים
המגוייטים במסגרת העבודה המעשית שלהם. כיון שעל התלמידים האלה
לצאת כמילא לעבודה מעשית, אמרנו שיצאו עתה והמדריכים שלהם עוברים
מקום למקום ומדריכים אותם, אם כי יכול להיות שמבחינה פדגוגית יהיה
איזה שהוא פגם. אבל מבחינת היעוד זוהי הדרך הטובה ביותר להכשירם
ויש לזה חשיבות גדולה מאד.

אשר לכיתות המאוכלסות - קראתי רשימה
בעתון "למרחב" של אחד המורים המראה מה עשה מטרה החינוך והתרבות
וכמה תיקונים הוא תיקן והוא מציין זאת לשבח. אבל יחד עם זאת הוא
אומר שאין להטלים עם הכיתות המאוכלסות ועם המטמרת השניה. אבל
תחילה יש לדעת מהו ההיקף של הדברים האלה. יש לנו טבלה הנקראת:
הכיתות בכתי-הספר היסודיים לפי דרגת הכיתה ומספר התלמידים בכיתה.
בשנת תשט"ז היו לנו בסך-הכל 8245 כיתות. הסטטיקאי מציין
שצירוף כיתות נחשב לכיתה אחת. מזה ישנן 443 כיתות טבהן מספר
התלמידים בכיתה מ-1 עד 14 ילד; 1975 בהן מספר התלמידים מ-15 עד
24; 2713 כיתות בהן מספר התלמידים מ-25 ועד 34; 2097 כיתות
בהן מספר התלמידים מ-35 ועד 44; 1017 כיתות בהן מספר התלמידים
מ-45 ומעלה - כיתות מאוכלסות אלה מהוות 12,3%. אני רוצה שנדע

13.11.1956

תשובת נציג המטרה לוויכוח
על סקירת המנהל הכללי על
תחילת הלימודים בטנת תשי"ז.

י. טריד:

88% של התלמידים לומדים בכיתות של פחות מ-44 ילד בכיתה ורק 8% של הוגלמידים לומדים בכיתות של 45 תלמיד בכיתה ומעלה. הממוצע של מספר התלמידים בכיתה בטנת תשט"ז הגיע ל-31 תלמיד. הממוצע שלנו קטן יותר מאשר בהרכה מדינות אדירות ועטירות וגדולות. כמובן שהדברים מסתנים מיום ליום וכרגע שמופיע התלמיד ה-51 או 56 מחלקים את הכיתה לטניים ואז לומדים התלמידים בכיתה של 27 ילד בכיתה.

בתי-הספר לנערים עובדים - המלחמה קצת הפריעה לנו, כי אנו תכננו שחודש כסלו יהיה חודש של מבצע גדול לרכישת תלמידים לבתי-הספר לנערים עובדים. כאן רצינו ללכת בצינורות טונים. רצינו לנצל את מינהל ההסכרה וזה הבטיח להעמיד לרשותנו את כל המנגנון הטכני והם מוכנים ללכת מבית לבית ומסקום עבודה אחד לאחר על-מנת להביא את הנערים לבית-הספר; וכמטח זמן מסויים לעקוב אחר הנער הזה עד אשר יתחיל לטעוט את טעם הלימודים, כי לאנאלפכיתים ישנה נחיתות כיצד הם יתחילו ללמוד. כן חשכנו לערוך כינוסים של מנהלי המחלקות בערים ובמוטבות. ערכנו את כל התכניות והמבצע צריך היה להתחיל ב-1 בנובמבר. אבל מצב הדברים שיבט לנו את התכניות ואנו מחכים עתה לטעת הכושר הראשונה על-מנת להפעיל את המנגנון הזה. אמנם יהיו לנו קשים מבחינה תקציבית. אבל אנו שמנו לנו למטרה להכפיל את מספר התלמידים. עתה נטמח אם נכפילים ב-50%. אמנם אין לנו עדיין טיכומים סופיים על מספר התלמידים. אבל מתוך הטיפול לקראת טנת הלימודים החדשה אנו יכולים לטער שהמצב לא ישתנה והוא יסתכם ב-12,000 תלמידים.

החינוך המיוחד - המכוון לילדים

מפגרים ובעלי מום. כאן בולטים בעיקר ילדים חולי שיתוק. שלחנו חוזר מיוחד לבתי-הספר לקלוט את הילדים חולי שיתוק בבתי-הספר הקיימים. כמובן שדבר זה מכביד על כל בית-ספר. אבל ביקטנו מהם לגלות התחטבות במקרים אלה וישנה הבנה יוצאת מהכלל. עד כמה שיש לנו ידיעות, הרי ישנו יחס של התחטבות גם מצד התלמידים עצמם והכל מוכנים לטרת את הילד הזה. יש לנו רק מקרה אחד שילד לומד בבית באמצעות מכטיר מסויים. נעשה נסיון על-ידי עיריית תל-אביב לפתוח בית-ספר מיוחד לחולי שיתוק. העיריה פתחה אותו בטנה שעברה. אנו נותנים את המורים. יש גם מספר קטן של תלמידים הלומדים גם בימי החופש כדי לא להוציא את התלמידים מהמסלול. נדמה לי, כי יש גם הטנה שתי כיתות, שט גם הריכוז הגדול ביותר של מקרים כאלה.

בסך-הכל יש הטנה בחינוך המיוחד 385 כיתות

ובהן 7064 תלמידים בני 6 עד 14 שנה. ישנה התקדמות גדולה מאד בטטח זה גם מבחינת טיב העבודה וגם מבחינת ההיקף. טנה-טנה אנו פותחים 50-60 כיתות. היו זמנים שפתחנו רק 5-6 כיתות. גם מבחינת טיב הלימודים חל שיפור רב. היו זמנים שנתנו את החדר הגרוע ביותר ואת המורה הגרוע ביותר לכיתות המיוחדות. דבר זה נעקר מהטורס ורשויות החינוך המקומיות החלו להרגיש בצורך בבתי-ספר אלה והחלו להעמיד לרשותם מבנים סתאיים. המורים מטלמים במטח כל הזמן. ישנו קורס דו-טנתי ותלת-טנתי, או שבקיץ הם באים לירוטליט להטתלם. כן ישנם קורסים בערים הגדולות והמורים האלה יכולים להטתלם. הם גם מקבלים תוספת טכר. מורה המלמד בבית-ספר מיוחד מקבל ב-20% יותר מאשר מורה המלמד בבית-ספר רגיל, אם הוא מטתלם.

החינוך המטלים - אינני יכול לומר

שהחינוך המטלים שלנו עונה על כל הצרכים. ישנם גבולות אובייקטיביים העומדים לנו לטטן והמגבלות הן טאין לנו כטף במידה מספקת. בדרך כלל יש להתרגל לרעיון טיטנם דברים טאי-אפטר לעטותם. אולט גם הטנה ישנה התקדמות ויש לי חומר של לטכת הנוער. אעמוד כרגע רק על הפעולות ולא על מטכורת העובדים. בטנת תשט"ז היו לנו מגרטי מטחקים ומרכזי נוער

13.11.1956

תשובת נציג המטרד לוויכוח
על סקירת המנהל הכללי על
תחילת שנת הלימודים תשי"ז.

י. טריד:

ביטובי עולים ובפרברים 64 מוסדות כאלה המקיפים 10.000 בני נוער.
במקומות אלה איננו מהווים גורם יחידי, אלא מסתתפות עם רשויות
מקומיות וארגונים ציבוריים. כך ישנם מגרטי מחקים במקומות המוחזקים
על-ידינו המונים 5 מוסדות כאלה המקיפים 800 בני נוער; ישנם
118 יחידות של בתי תלמיד ומועדוני נוער במושב עולים המקיפים
9500 ילדים. גם כאן ישנה רק הסתתפות שלנו. ישנם 8 בתי-נוער שאנו
מסתתפים בהחזקתם בתל-אביב ובחיפה המקיפים כ-3050 בני נוער. ישנם
15 מועדונים לתלמידי בתי-הספר שאינם ביטובי עולים או פרברים המקיפים
1500 בני נוער. - זהו היקף הפעולות בטטח זה. מובן מאליו שיטנו
כאן עדיין כר נרחב להרחבת הפעולה ויכולת להקיף יותר-ויותר בני נוער.
כאן קיימת ההגבלה וההתקדמות כאן אינה כפי שאנו רואים
במסגרת חוק חינוך חובה, כי החוק עומד לנו למגן. כאן אנו עושים
בהתאם לאפשרויות. מרכזי נוער במחוז ירושלים קיימים בכית-טמט,
גבעת יערים, בית מזמיל, נס-הרים; במחוז המרכז: בלוד, גזר,
יהוד, גני-תקווה, אבן יהודה; במחוז הצפון: תענכים, אלקיים,
בחלת טלמה, קרית שמונה; בדרום: מטלול, פטיט וחוף אסקלון. זוהי
המסגרת. אם תרצו, תזמינו את מר מיוחס והוא ימסור לכם פרטים על כך.

א. תלמי:

טרט קיבלתי תשובה על ההפלות שמפלה
לרעה מינהל ההסברה את ההתייחסות העובדת.
מסרתי לדוקטור אבידור את האגרת, אך טרט קיבלתי תשובה על כך.

היואר ז. פרטיץ:

האם המטרד יכול היה לאפשר לוועדה לערוך
סיור ביטובי הספר?

זה תמיד אפשרי.

י. טריד:

היטיבה בנעלה בטעה 13.00.